

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اصول الفقه (اجتماع امر و نهی)

تعدد عنوان و معنون ۲

جلسه ۲۵۶

استاد نجار زاده

تبیین قاعده کلی در بحث تعدد عنوان:

برخی گفته‌اند دو عامی که بینشان نسبت عموم من وجه است صدقشان بر شیئی واحد از جهت واحد ممتنع است؛ زیرا در غیر این صورت، عامین من وجه نمی‌بودند؛ لذا لازم است در مجمع العنوانین دو جهت فرض کنیم؛ که یکی از آنها واجب و دیگری محرّم باشد؛ در این صورت دو حالت دارد:

الف. حیثیت تقییدی:

اگر حیثیت تقییدی باشد، یعنی خود عنوان موضوع یا جزء موضوع باشد؛ در این صورت می‌توان گفت که ترکیب بین این دو حیثیت و جمع آنها از باب ترکیب انضمامی بوده نه اتّحادی؛ در این صورت بحث اجتماع امر و نهی خواهد بود.

ب. حیثیت تعلیلی:

دو حیثیت مفروضه تعلیلی بوده نه تقییدی چه آنکه واجب و محرّم طبق این فرض يك شیئی بوده و آن عبارت است از ذاتی که دارای دو حیث مذکور می‌باشد و با این فرض بین دو دلیل تعارض واقع شده و مورد از مسئله ما خارج می‌گردد.

قاعده:

پس معیار این است که اگر حیثیت تقییدی باشد که ترکیب، انضمامی می‌شود، بحث اجتماع امر و نهی است و اگر حیثیت تعلیلی باشد که ترکیب اتّحادی می‌شود، از باب تعارض است.

مرکز مجاز امام صادق (علیه السلام)

اشکال اوّل

الف: گاهی عنوان از معنون به اعتبار ضمیمه نمودن حیثیت زائد بر ذات (که با آن مباین بوده و وجودا و ماهیة با آن مغایر است) انتزاع می‌شود؛ همچون ابیض نسبت به جسم؛ زیرا صدق ابیض بر جسم، به اعتبار عروض صفت بیاض بر آن است که این صفت از مقام ذات جسم خارج می‌باشد.

ب: گاهی از معنون انتزاع گردیده ولی به ملاحظه نفس ذاتش بدون اینکه حیثیت زائد بر ذات به آن ضمیمه شود همچون ابیض نسبت به نفس بیاض زیرا بیاض ذاتش منشاء است برای انتزاع ابیض از آن بدون اینکه نیازی به انضمام بیاض دیگر به آن باشد؛ چه آنکه بیاض به نفس ذاتش ابیض بوده نه بواسطه بیاض دیگری.

پس دائما این گونه نیست که عناوین منتزعه، همیشه با ضم حیثیت زائده همراه باشد.

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv

ImamSadiq.tv